

Avauspuhe
Jukka Silvo, puheenjohtaja
HTM-Tilintarkastajat ry

Taluskriisi ja heikko työllisyystilanne yhdessä väestön ikääntymisen kanssa ovat syventäneet julkisen talouden kestävyysvajetta. Valtiovarainministeriön syyskuussa 2009 julkaiseman raportin mukaan, elpymisen vaikutukset tuntuvat Suomessa kohtalaisen hitaasti. Vaikka tuotannon jyrkin supistumiskierre on takanapäin, kansantalous supistuu meillä 6 % vuoden 2009 aikana ja kasvaa vuonna 2010 vain vähän. Työttömyys jatkaa kasvuaan. Julkinen talous heikkenee voimakkaasti. Julkisen talouden nettoluotonannon ennustetaan kääntyvän alijäämäiseksi ensimmäisen kerran yli kymmeneen vuoteen ja laskevan -4,5 prosenttiin kokonaistuotannosta v. 2010.

Valtiovarainministeriön 1.2. julkaiseman raportin laskelmat osoittavat, että ilman sopeutustoimia julkinen talous ajautuu kestävämpään tilanteeseen. Mitä pidemmälle korjaustoimet lykätään, sitä vaikeammiksi ongelmat muodostuvat sekä taloudelliselta että sosiaaliselta kannalta.

Raportin mukaan kestävyysongelman suuruus on sitä luokkaa, että sen ratkaisemiseksi tarvitaan sekä rakenteellisia toimia että kaikkien menokohtien kriittistä arviointia, menojen supistuksia ja uudelleenkohdennuksia. Myös verotuksen maltillista kiristämistä tarvitaan.

Valtiovarainministeriön raportoinnin perusteella ei liene vaikeaa ennustaa, että Suomen talouden elpymisessä ei ole odotettavissa nopeata paranemista.

Taluskriisin syventyessä lakisääteisen tilintarkastuksen laadun merkitys kasvaa yritysten antaman taloudellisen informaation varmistajana. Tilintarkastukseen kohdistuu vaatimuksia, joita ilman se ei olisi uskottavaa eikä tilintarkastukseen siten voitaisi luottaa. Näistä tärkeimpiä ovat riippumattomuus, rehellisyys, objektiivisuus, ammatillinen pätevyys ja huolellisuus, salassapitovelvollisuus sekä ammatillinen käyttäytyminen.

Laaduntarkastus

Uudistunut tilintarkastajien ja tilintarkastusyhteisöjen laadunvalvonta on käynnistynyt ja olemme saaneet laadunvarmistuksenjohtaja Kari Vainio kertomaan käytännön kokemuksia laaduntarkastuksista.

Vapaaehtoiset lausunnot vakiomuotoisissa tilintarkastuskertomuksissa

Valtion tilintarkastuslautakunta on julkaissut 31.8.2009 kannanoton no 1/2009, siitä miten ja millä edellytyksillä KHT- ja HTM-tilintarkastajat voivat kevään 2009 vakiomuotoisissa tilintarkastuskertomuksissa antaa niin sanottuja vapaaehtoisia lausuntoja, jotka koskevat tilinpäätöksen vahvistamista, hallituksen esitystä voiton käyttämisestä ja vastuuvapautta johtohenkilöille. Nämä lausunnot ovat tilintarkastuslautakunnan käsityksen mukaan kumotun vuoden 1994 tilintarkastuslain 19 §:n 1 momentin 3–5 kohtien mukaisia lausuntoja, jotka eivät sisälly uudistetun tilintarkastuslain järjestelmään.

HTM-tilintarkastajat ry
GRM-revisorer rf

Kastelholmantie 2
FI-00900 Helsinki Finland
Y-0202444-4

Puh./Tel. +358 (0)9 4767 9300
Faksi/Fax +358 (0)9 4767 9306
E-mail info@htm.fi

Hyvään tilintarkastustavan vähimmäisvaatimuksiin eivät lähtökohtaisesti kuulu tilintarkastajan tilintarkastuskertomuksen lausumat tilinpäätöksen vahvistamisesta, vastuuvapauden myöntämisestä tai hallituksen esityksestä varojenjaoksi. Tämä ei kuitenkaan ole esteenä sille, että tilintarkastaja sopii kirjanpitovelvollisen hallituksen tai, mikäli kirjanpitovelvollisella on tarkastusvaliokunta, jonka tehtäviin kuuluu seurata tilinpäätöksen ja konsernitilinpäätöksen lakisääteistä tilintarkastusta, tarkastusvaliokunnan kanssa, että hän lausuu näistä seikoista. Jos yhtiöjärjestyksessä on määrätty, että tilintarkastajan on lausuttava edellä mainituista seikoista, tilintarkastajan on noudatettava yhtiöjärjestyksen määräystä. Mikäli hallitus, sen tarkastusvaliokunta, yhtiökokous tai yksimieliset osakkeenomistajat pyytävät tilintarkastajaa lausumaan näistä seikoista, hyvä tilintarkastustapa edellyttää, että pyyntöön on suostuttava.

Hyvän tilintarkastustavan mukaan tilintarkastajan on noudatettava kansainvälisiä tilintarkastusstandardeja. Standardista ISA 700 kuitenkin seuraa, että lausunnot on erotettava selkeästi niistä lausunnoista, jotka lain ja standardin mukaan ovat pakollisia.

Jäsenten tilintarkastustyön laadunvarmistus

HTM-tilintarkastajat ry on laatinut Laadunvalvontakäsikirjamallin, joka on tarkoitettu pienelle tilintarkastusyhteisölle. Malli ottaa huomioon 15.12.2009 voimaan astuneen ISQC 1:n vaatimukset sekä Suomen olosuhteiden kannalta keskeiset sovellettaviin säädöksiin ja määräyksiin perustuvat vaatimukset. Laadunvalvontakäsikirjamalli perustuu IFAC:in Small and Medium Practices Committee'n maaliskuussa 2009 julkaisemassa soveltamisohjeessa (Implementation Guide: Guide to Quality Control for Small and Medium-Sized Practices) olevaan malliin. KHT Nils Blummé on kääntänyt ja muokannut Laadunvalvontakäsikirjamallin Suomen olosuhteisiin sopivaksi. Kieliasun tarkastuksen ja kommentoinnin on suorittanut Hanna Tähtivaara.

Laadunvalvontakäsikirja on vielä tällä hetkellä lausuntokierroksella, se tullaan jakamaan jäsenille sähköisesti mahdollisimman pian jo helmikuun aikana. Myös yhdistyksen työkirja tullaan päivittämään työkirjatyöryhmän toimesta. Ensisijaisena tavoitteena on täydentää työkirja voimassa olevien standardien mukaiseksi mahdollisimman nopeasti.

Kohtuuhintainen laatukoulutus tulee jatkumaan entiseen tapaan koulutusryhmän työstäessä parhaillaan kuluvan vuoden ohjelmaa. Jäsenetuinä tulemme jakamaan kuluvan vuoden aikana neljä KHT-Media Oy:n julkaisemaa kirjaa.

Tilintarkastajajärjestelmän uudistaminen

Selvitysmies professori Edward Andersson luovutti tammikuussa työ- ja elinkeinoministeriölle mietintönsä. Selvityksessä esitetään tilintarkastusjärjestelmän yhtenäistämistä luomalla uusi tilintarkastajan ammattitutkinto yhteiseksi kaikille tilintarkastajille. Toinen keskeinen esitetty uudistus liittyy tilintarkastajien valvontaa.

Annetaan professori Anderssonin ensimmäisenä luennoitsijana tarkemmin selvittää tilintarkastusjärjestelmän uudistamista.

HTM-tilintarkastajat ry
GRM-revisorer rf

Kastelholmantie 2
FI-00900 Helsinki Finland
Y-0202444-4

Puh./Tel. +358 (0)9 4767 9300
Faksi/Fax +358 (0)9 4767 9306
E-mail info@htm.fi